

Nội dung của dự luật này có trên trang 118 và trang web của Tổng Thư Ký Tiểu Bang tại [voterguide.sos.ca.gov](http://voterguide.sos.ca.gov).

- Theo luật pháp hiện hành, cử tri quyết định trong cùng một cuộc bầu cử về việc: (1) có bãi nhiệm một quan chức cấp tiểu bang hay không và (2) ai sẽ là người thay thế quan chức đó nếu họ bị bãi nhiệm.
- Theo dự luật này:
  - nếu Thống đốc bị bãi nhiệm, thì Phó Thống đốc sẽ trở thành Thống đốc cho phần còn lại của nhiệm kỳ hoặc cho đến khi người kế nhiệm được bầu chọn;
  - đối với tất cả các quan chức bị bãi nhiệm khác, chức vụ đó sẽ bị bỏ trống cho đến khi được bầu chọn bằng một cuộc bầu cử đặc biệt sau đó hoặc thông qua bổ nhiệm theo quy định của luật pháp hiện hành; và
  - một quan chức đã bị bãi nhiệm có thể trở thành ứng cử viên trong cuộc bầu cử đặc biệt để bầu chọn chức vụ đó.

#### TÓM TẮT ƯỚC TÍNH CỦA NHÀ PHÂN TÍCH LẬP PHÁP VỀ TÁC ĐỘNG TÀI CHÍNH RÒNG LÊN CHÍNH QUYỀN TIỂU BANG VÀ ĐỊA PHƯƠNG:

- Tác động tài chính ròng chưa xác định. Có thể phát sinh các khoản tiết kiệm hoặc chi phí hàng triệu đô la đối với chính quyền tiểu bang và địa phương trong việc tổ chức các cuộc bầu cử bãi nhiệm. Các khoản chi phí hoặc tiết kiệm này sẽ hiếm khi xảy ra và phụ thuộc vào chức vụ bị bãi nhiệm cũng như tần suất xảy ra các cuộc bãi nhiệm.

KẾT QUẢ BỎ PHIẾU CUỐI CÙNG CỦA CƠ QUAN LẬP PHÁP CHO SCA 1 (DỰ LUẬT 5)  
(CHƯƠNG 204, ĐIỀU LUẬT NĂM 2024)

Thượng Viện:    Phiếu Thuận 32    Phiếu Chống 8  
Hạ Viện:        Phiếu Thuận 59    Phiếu Chống 17

#### PHÂN TÍCH CỦA NHÀ PHÂN TÍCH LẬP PHÁP

### THÔNG TIN CƠ SỞ

**Bầu cử các quan chức tiểu bang.** Hiến pháp Tiểu bang quy định các chức vụ lập pháp, hành pháp và tư pháp của tiểu bang. Một số quan chức tiểu bang đại diện cho các khu vực nhất định trong tiểu bang, được gọi là các khu. Các quan chức khác của tiểu bang, như Thống đốc hoặc Tổng Chương lý, đại diện cho toàn bộ tiểu bang. Cử tri bầu ra những người đại diện cho họ trong các chức vụ cấp tiểu bang với nhiệm kỳ cố định. Ví dụ, một Dân biểu Tiểu bang được bầu với nhiệm kỳ hai năm và Thống đốc được bầu với nhiệm kỳ bốn năm. Để tranh cử vào một

chức vụ cấp tiểu bang, các ứng cử viên phải nộp các giấy tờ đề cử cụ thể trước cuộc bầu cử. Luật pháp tiểu bang quy định thời điểm diễn ra “thời kỳ đề cử” này.

**Bãi nhiệm các quan chức tiểu bang.** Hiến pháp Tiểu bang cho phép cử tri bãi nhiệm các quan chức tiểu bang trước khi nhiệm kỳ kết thúc thông qua thủ tục bãi nhiệm. Quy trình bãi nhiệm là một cuộc bầu cử trong đó cử tri được hỏi liệu có nên bãi nhiệm một quan chức khỏi chức vụ hay không. Để đủ điều kiện đưa việc bãi nhiệm vào lá phiếu, những người ủng hộ việc bãi nhiệm phải thu thập được một số lượng chữ ký

## PHÂN TÍCH CỦA NHÀ PHÂN TÍCH LẬP PHÁP

TIẾP THEO

nhất định từ khu vực bầu cử của quan chức đó (hoặc trên toàn tiểu bang đối với các chức vụ cấp tiểu bang). Từ năm 1913, đã có 11 nỗ lực bãi nhiệm cấp tiểu bang đủ điều kiện được đưa vào lá phiếu (chín nhà lập pháp và hai Thống đốc) và sáu nỗ lực đã dẫn đến việc quan chức bị bãi nhiệm (năm nhà lập pháp và một Thống đốc).

**Hai câu hỏi trong cuộc bầu cử bãi nhiệm.**

Trong cuộc bầu cử bãi nhiệm, cử tri được hỏi hai câu hỏi: (1) liệu quan chức đó có nên bị bãi nhiệm khỏi chức vụ hay không và (2) ai nên thay thế quan chức đó nếu bị bãi nhiệm khỏi chức vụ. Số lượng ứng viên xuất hiện trong câu hỏi thứ hai có thể thay đổi. Ví dụ, có 135 ứng cử viên trong cuộc bầu cử bãi nhiệm Thống đốc năm 2003 và 46 ứng cử viên trong cuộc bầu cử bãi nhiệm Thống đốc năm 2021. Nếu một quan chức tiểu bang bị bãi nhiệm, người nhận được nhiều phiếu bầu nhất trong câu hỏi thứ hai sẽ đảm nhiệm chức vụ đó.

**Các chức vụ còn trống của tiểu bang.** Các quan chức tiểu bang có thể rời nhiệm sở trước khi hết nhiệm kỳ vì những lý do khác ngoài việc bị bãi nhiệm. Ví dụ, họ có thể qua đời hoặc từ chức. Khi điều này xảy ra, chức vụ đó sẽ bị bỏ trống. Quy trình tìm người cho chức vụ còn trống sẽ khác nhau tùy thuộc vào chức vụ. Thông thường, một ghế trống trong Hạ viện hoặc Thượng viện sẽ được lấp đầy thông qua một cuộc bầu cử đặc biệt do Thống đốc triệu tập. Phó Thống đốc bang sẽ đảm nhiệm chức vụ Thống đốc khi chức vụ Thống đốc bị bỏ trống. Các vị trí còn trống ở các chức vụ điều hành khác (ví dụ như Phó Thống đốc hoặc Tổng Chương lý) cũng như ở Tòa án Tối cao và Tòa Phúc thẩm được bổ nhiệm bởi Thống đốc.

**Tần suất các cuộc bầu cử.** Các cuộc bầu cử toàn tiểu bang ở California được lên lịch hai năm một lần. Vào những năm có bầu cử theo lịch trình, cuộc bầu cử sơ bộ được tổ chức vào Tháng Ba hoặc Tháng Sáu, tùy thuộc vào từng năm, và cuộc tổng tuyển cử được tổ chức vào Tháng Mười Một. Ngoài các cuộc bầu cử theo lịch trình, chính quyền tiểu bang và địa phương có thể tổ chức các cuộc bầu cử đặc biệt để giải quyết các vấn đề cụ thể. Ví dụ, Thống đốc có thể triệu tập một cuộc bầu cử đặc biệt để lấp đầy một ghế trống trong Hạ viện.

**Quản lý bầu cử tại California.** Các viên chức bầu cử cấp quận quản lý hầu hết các cuộc bầu cử ở California. Trong khuôn khổ công việc này, họ in ra và gửi lá phiếu qua thư cùng các tài liệu bầu cử khác đến các cử tri đã đăng ký. Một số cơ quan tiểu bang cũng có khối lượng công việc liên quan đến bầu cử. Ví dụ, Tổng Thư Ký Tiểu Bang giám sát các cuộc bầu cử trên toàn tiểu bang, chuẩn bị và gửi đi *Hướng dẫn Thông tin cho Cử tri* của tiểu bang.

**Chi trả cho các cuộc bầu cử bãi nhiệm cấp tiểu bang.** Luật pháp tiểu bang yêu cầu Sở Tài chính California phối hợp với các quan chức bầu cử tiểu bang và địa phương để ước tính chi phí cho một cuộc bầu cử bãi nhiệm đối với một chức vụ cấp tiểu bang. Bộ phận này có trách nhiệm gửi bản dự toán cho cơ quan lập pháp. Cơ quan lập pháp xem xét dự toán và có thể cấp tài trợ cho cuộc bầu cử. Mọi chi phí còn lại sẽ được thanh toán bởi ngân sách của Tổng Thư Ký Tiểu Bang và các quận.

## PHÂN TÍCH CỦA NHÀ PHÂN TÍCH LẬP PHÁP

TIẾP THEO

## ĐỀ XUẤT

Như mô tả bên dưới, Dự luật 5 thay đổi quy trình bãi nhiệm để nó giống với quy trình hiện hành nhằm bổ nhiệm người thay thế vào các chức vụ tiểu bang còn trống, ngoại trừ quy trình bãi nhiệm Thống đốc.

**Loại bỏ câu hỏi thứ hai khỏi các cuộc bầu cử bãi nhiệm.** Dự luật 5 loại bỏ câu hỏi thứ hai — ai sẽ thay thế quan chức bị bãi nhiệm — khỏi cuộc bầu cử bãi nhiệm. Điều này có nghĩa là, trong các cuộc bầu cử bãi nhiệm trong tương lai, cử tri sẽ chỉ quyết định có bãi nhiệm một quan chức được bầu khỏi chức vụ cấp tiểu bang hay không, chứ không phải quyết định ai sẽ thay thế vị trí của quan chức đó.

**Các bước cụ thể để bổ nhiệm người vào chức vụ còn trống.** Nếu một quan chức tiểu bang bị bãi nhiệm thì Dự luật 5 sẽ khiến chức vụ của quan chức bị bãi nhiệm bị bỏ trống. Ngoại trừ chức vụ Thống đốc, Dự luật 5 sử dụng quy trình hiện hành để bổ nhiệm người vào các vị trí còn trống. Đối với các chức vụ trong Thượng viện hoặc Hạ viện tiểu bang, điều này có nghĩa là người thay thế thường sẽ được bầu thông qua một cuộc bầu cử đặc biệt riêng biệt. Thống đốc sẽ lựa chọn người thay thế vào vị trí còn trống trong bất kỳ chức vụ nào khác (ngoại trừ chức vụ Thống đốc).

**Thiết lập quy trình riêng biệt để bổ nhiệm người vào chức vụ Thống đốc.** Quy trình bổ nhiệm người thay thế chức vụ Thống đốc phụ thuộc vào thời điểm diễn ra cuộc bãi nhiệm. Nếu Thống đốc bị bãi nhiệm trước khi kết thúc thời hạn để cử cho cuộc bầu

cử toàn tiểu bang tiếp theo trong hai năm đầu nhiệm kỳ, Dự luật 5 quy định rằng Phó Thống đốc sẽ giữ chức Thống đốc cho đến khi cử tri bầu ra một Thống đốc mới trong cuộc bầu cử toàn tiểu bang trong tương lai. Nếu Thống đốc bị bãi nhiệm ở thời điểm muộn hơn trong nhiệm kỳ thì Phó Thống đốc sẽ đảm nhiệm chức vụ Thống đốc cho phần còn lại của nhiệm kỳ.

## TÁC ĐỘNG TÀI CHÍNH

**Tác động về mặt tài chính phụ thuộc vào tần suất bãi nhiệm và chức vụ bị bãi nhiệm.** Việc có phát sinh chi phí hay tiết kiệm so với hiện nay phụ thuộc vào tần suất bãi nhiệm trong tương lai và chức vụ bị bãi nhiệm. Việc bãi nhiệm một chức vụ cấp tiểu bang (ví dụ: Phó Thống đốc) sẽ ảnh hưởng đến các viên chức bầu cử tiểu bang và viên chức bầu cử địa phương tại tất cả 58 quận. Việc bãi nhiệm một chức vụ cấp khu vực (ví dụ: Thượng nghị sĩ Tiểu bang hoặc Dân biểu Tiểu bang) chỉ ảnh hưởng đến các viên chức bầu cử tiểu bang và viên chức bầu cử địa phương trong các khu bầu cử đó.

**Chi phí tiềm năng.** Dự luật 5 có thể dẫn đến chi phí cao hơn liên quan đến các cuộc bầu cử bãi nhiệm trong tương lai nếu cần phải tổ chức một cuộc bầu cử đặc biệt để bổ nhiệm người cho vị trí còn trống sau bãi nhiệm. Ví dụ, một chức vụ lập pháp bị bỏ trống sau bãi nhiệm thường sẽ được lấp đầy thông qua một cuộc bầu cử đặc biệt. Nếu cuộc bầu cử đặc biệt đó không thể kết hợp với một cuộc bầu cử đã được lên lịch thì các viên chức bầu cử sẽ cần phải tiến hành một cuộc bầu cử đặc biệt độc lập. Chi

## PHÂN TÍCH CỦA NHÀ PHÂN TÍCH LẬP PHÁP

TIẾP THEO

phí mà các viên chức bầu cử tiểu bang và địa phương phải bỏ ra để tổ chức một cuộc bầu cử đặc biệt như vậy có thể lên tới hàng triệu đô la cho mỗi cuộc bầu cử.

**Khả năng tiết kiệm.** Dự luật 5 có thể giúp giảm chi phí bằng cách loại bỏ câu hỏi thứ hai khỏi lá phiếu. Những khoản tiết kiệm này sẽ phát sinh khi một Thống đốc bị bãi nhiệm vào giai đoạn cuối nhiệm kỳ và đối với các chức vụ khác mà vị trí trống được bổ nhiệm. Sẽ tiết kiệm được chi phí vì các lá phiếu và tài liệu bầu cử sẽ không còn bao gồm thông tin về các ứng cử viên thay thế nữa. Số tiền tiết kiệm được sẽ phụ thuộc vào số lượng ứng cử viên có tên trên lá phiếu nếu câu hỏi thứ hai vẫn được giữ nguyên, nhưng có thể lên tới hàng triệu đô la cho mỗi cuộc bầu cử.

**Tác động tổng thể phụ thuộc vào hoàn cảnh của các nỗ lực bãi nhiệm trong tương lai.** Tác động tài chính tổng thể là chưa thể xác định được vì nó phụ thuộc vào các cuộc bầu cử bãi nhiệm trong tương lai.

Dự luật 5 có thể dẫn đến **tiết kiệm hoặc mất chi phí lên đến hàng triệu đô la** trong việc tổ chức các cuộc bầu cử bãi nhiệm. Việc phân bổ khoản tiết kiệm hoặc chi phí này giữa chính quyền tiểu bang và quận sẽ phụ thuộc vào các quyết định trong tương lai của cơ quan lập pháp. Tác động tài chính tổng thể này chiếm chưa đến một phần mười của 1 phần trăm (0.1 phần trăm) tổng ngân sách Quỹ Chung của tiểu bang. (Quỹ Chung là tài khoản mà tiểu bang sử dụng để chi trả cho hầu hết các dịch vụ công, bao gồm giáo dục, dịch vụ chăm sóc sức khỏe và nhà tù.)

Truy cập [sos.ca.gov/campaign-lobbying/cal-access-resources/measure-contributions/2026-ballot-measure-contribution-totals](https://sos.ca.gov/campaign-lobbying/cal-access-resources/measure-contributions/2026-ballot-measure-contribution-totals) để xem danh sách các ủy ban được thành lập chủ yếu để ủng hộ hoặc phản đối dự luật này.

Truy cập [fppc.ca.gov/transparency/top-contributors.html](https://fppc.ca.gov/transparency/top-contributors.html) để xem thông tin về 10 người đóng góp nhiều nhất cho ủy ban.